

Kaupunginhallitus 31.03.2025 § 98

§ 98

Valtuustokysymys kaupungin eläinlääkäripalveluista (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Nevas Mari

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus esittää, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Johanna Karimäen ja 27 muun valtuutetun 20.1.2025 jättämään valtuustokysymykseen eläinlääkäripalveluista sekä toteaa valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustokysymys

Valtuutettu Johanna Karimäki ja 27 muuta valtuutettua ovat jättäneet 20.1.2025 valtuustokysymyksen koskien kaupungin järjestämiä eläinlääkäripalveluita. Allekirjoittaneet valtuutetut kysyvät eläinlääkäripalvelujen järjestämiseen liittyen seuraavaa:

1. Minkälaiset resurssit kaupungineläinlääkäripalveluilla on, eläinlääkäripalveluille, vastaanottoihin ja neuvontaan?
2. Kuinka toimintaa voisi suunnitelmallisesti lisätä?
3. Miten Espoossa edistetään pienyrittäjyyden edellytyksiä, kuten toimitilojen saatavuutta, pienyritystoimintaan? Miten yritysneuvonnan kautta voitaisiin edistää eläinlääkäripalvelujen tarjontaa Espoossa?

Vastaus valtuustokysymykseen

1. Nykyiset eläinlääkäripalvelut

Espoon kaupungin ympäristöterveydenhuollon palvelualue tuottaa ympäristöterveyden palvelut Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueelle ja muodostaa Espoon seudun ympäristöterveys -valvontayksikön. Eläinlääkintähuollon järjestäminen on osa ympäristöterveydenhuollon tehtäväkenttää.

Eläinlääkintähuollossa työskentelee kaksi kaupungineläinlääkärinä tehtävissä, joihin molempiin sisältyy 50 % varsinaista potilastyötä ja 50 %

eläinlääkintähuollon valvontatehtäviä, eli eläinsuojelu- ja eläintautivalvontaa. Yhteensä potilastyöhön on siis suunnattu yhden henkilötyövuoden suuruinen resurssi ja palvelua tarjotaan arkisin, virka-aikaan. Virka-ajan ulkopuolisesta päivystyksestä huolehtii ostopalveluna Yliopistollinen eläinsairaala.

Vastaanotolla työskentelee klinikkaeläinhoitaja, joka huolehtii ajanvarauksesta nettiajanvarauksen lisäksi, ja antaa asiakkaille neuvontaa ja ohjeistusta. Klinikkaeläinhoitaja on myös eläinlääkäreiden apuna erilaisissa toimenpiteissä sekä huolehtii laitteiden ja välineiden hygieniasta.

Kaupungineläinlääkäriltä saa hoitoa vuodessa noin 3 800-4 000 potilasta, ja näistä valtaosa vastaanotolla. Vain noin 20 potilaista on tiloilla hoidettuja tuotantoeläimiä. Alueen hevoset hoidatetaan pääsääntöisesti hevospraktiikkaan keskittyneiden yksityisten palveluntarjoajien toimesta. Ajanvaraus tullaan jatkossa keskittämään arki-aamuihin, klo 8.30-10.00. Puhelimeen vastataan kuitenkin myös muulloin virka-ajan puitteissa, koska eläinlääkäripalvelujen osalta olennainen tehtävä on kiireellisen avun tarjoaminen.

Praktikkoeläinlääkärille maksetaan peruspalkkaa, jonka lisäksi eläinlääkärit laskuttavat itselleen suoraan asiakkailta toimenpidemaksun sekä kaupungille 15 euron suuruisen klinikkamaksun. Kuten kysymyksessä tuotiin esiin, ovat kaupungineläinlääkärin hinnat varsin maltilliset. Tämä johtuu siitä, että hinnoittelun perusteena on kunnaneläinlääkäritaksa. Lisäksi kaupunki huolehtii tila- ja palkkakustannuksista sekä laite- ja huoltokustannuksista, eikä näitä kustannuksia siirretä tällä hetkellä asiakashintoihin klinikkamaksua enempää.

2. Uusi eläinlääkintähuoltolaki ja sen vaikutukset palvelujen tuottamiseen

Kuten kysymyksessä todettiin, olisi palveluille enemmänkin kysyntää. Toivottu lisäresursointi tehtävään ei kuitenkaan ole ongelmattonta, sillä kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämistä säätelevä eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) on juuri uudistettu ja astuu voimaan vuoden 2026 alussa. Uusi laki tulee rajaamaan entistä selvemmin sitä, mitä palveluita kunta voi asukkailleen tarjota. Uuden eläinlääkintähuoltolain tavoitteena on poistaa julkisen ja yksityisen sektorin väliseen kilpailuneutraliteettiin liittyvät nykyiset ongelmat, turvaten kuitenkin yhteiskunnan kannalta välttämättömien eläinlääkäripalvelujen saatavuus.

Uuden lain 8 §:ssä on erikseen listattu ne palvelut, jotka katsotaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömiksi eläinlääkäripalveluiksi. Nämä palvelut turvataan jatkossa tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta.

Kunnan järjestämisvastuun määrittäminen

Voimaan tulevan eläinlääkintähuoltolain 9 §:ssä määritellään eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu, ja siihen vaikuttavat alueelliset tarpeet. Pykälän mukaan järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkäriapu).

Järjestämisvastuun osalta todetaan, että muut kuin edellä mainitut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä muiden järjestäjälle tässä laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi.

Järjestämisvastuun määrittämistä varten on tehtävä palvelutarpeen arviointi. On arvioitava alueen tuotantoeläinten sekä lemmikkien määrä sekä kartoitettava kohtuullisen etäisyyden päässä olevat yksityisten eläinlääkärituottajien tarjoamat palvelut. Alueellamme on vähän varsinaisia tuotantoeläimiä. Lisäksi Espoon, Kauniaisten ja Kirkkonummen alueella toimii 40-45 yksityistä eläinlääkäriasemaa tai eläinlääkärinä ja myös muut Uudenmaan eläinlääkäripalvelut ovat kohtuullisen matkan päässä. Kiertäviä hevospraktikoita on useita, ja lisäksi lähellä on Viikin sekä Hyvinkään hevossairaaloitten palvelut. Näin ollen voidaan ajatella, että palveluita on alueellamme laajasti saatavilla yksityisiltä palveluntuottajilta. Olemme keväällä 2025 toteuttamassa Uudellamaalla yhteistyönä muiden valvontayksiköiden kanssa markkinakartoituksen, jossa kokoamme tarkemmin tietoa saatavilla olevista palveluista.

Palvelutarpeen arvioinnissa on huomioitava myös tarjolla olevan palvelun kohtuuhintaisuus. Hinnan kohtuullisuus ei kuitenkaan tarkoita samaa hintatasoa kuin kunnallisessa eläinlääkäritaksassa. Valtakunnallista selvitystä eläinlääkäriasemien hinnoittelusta, ja siten kohtuuhintaisuuden määrittelyä ei ole tehty. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön taholta on ohjeistettu, että hintatasoa ei voida pitää ainoana perusteluna järjestämisvastuun ulkopuolisten toimenpiteiden tarjoamiseen. Palvelujen erilaisiin hintoihin vaikuttaa mm. yksityisellä eläinlääkäriasemalla käytössä olevat laitteistot ja tilat sekä eläinlääkäreiden erikoisosaaminen ja hoitohenkilökunnan määrä.

Palvelutarpeen määrittelyyn vaikuttaa lisäksi oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet, eli arvio siitä, millaista palvelukokonaisuutta oman tuotannon ylläpitäminen ja säädettyjen eläinlääkintähuollon tehtävien hoituminen käytännössä kullakin alueella vähintään edellyttää. Järjestelmän ylläpitoonäkökulmasta on mahdollista tarjota tiettyjä lisäpalveluita niille kunnan asukkaille, jotka muutenkin käyttävät kunnan palveluja, ei uusien asiakasryhmien tavoittelemisesta kunnallisen liiketoiminnan piiriin.

Muut kuin järjestämisvastuuseen määritellyt palvelut tulee kilpailulain ja kuntalain edellyttämällä tavalla hinnoitella markkinaperusteisesti silloin, kun kunta vapaaehtoisuuden perusteella järjestää tällaisia palveluja kilpailutilanteessa markkinoilla. Sen sijaan järjestämisvastuuseen sisältyvät palvelut hinnoitellaan edelleen nykyiseen tapaan.

Uusi laki mahdollistaa järjestämisvastuun ulkopuolisten palveluiden tarjoamisen ilman kuntalaista tulevaa yhtiöittämisvelvollisuutta. Yhtiöittämispoikkeuksen soveltaminen kuitenkin edellyttää, että yhtiöittämättä tapahtuva toiminta on sisältönsä ja mitoituksensa puolesta oikeasuhtaista ottaen huomioon järjestäjän tämän lain mukaiset tehtävät sekä yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut. Tarkoitus ei siis ole, että julkisia palveluja tuotetaan määrällisesti enempää kuin on välttämätöntä lain tarkoituksen ja palvelujärjestelmän toimintakyvyn kannalta.

Espoon seudun ympäristöterveyden näkemys Espoon kaupungineläinlääkärin palvelujen osalta on, että valmiuden säilyttäminen kiireellisen eläinlääkäriavun tuottamiseen sekä kiireettömän avun

tarjoamiseen tuotantoeläinpotilaille edellyttävät, että tuotamme edelleen vastaavan tyyppisiä peruseläinlääkäripalveluja yhden henkilötyövuoden verran, kuin tälläkin hetkellä. Tässä on myös huomioitava eläinlääkärivirkojen pitovoimasta huolehtiminen. On kuitenkin epätodennäköistä, että Espoon kaupungilla olisi uuden lain nojalla perusteita palvelun laajentamiseen nykyisestä.

3. Eläinlääkäreiden yritystoiminnan mahdollistaminen

Yksityistä eläinlääkäripalvelua on saatavilla alueellamme ja siitä kohtuullisen etäisyyden päässä useilta kymmeniltä vastaanotoilta, ja sitä on saatavilla myös suurimpien ketjujen ulkopuolelta. Alueella tarjotaan myös erikoiseläinlääkäritasoisia palveluita. Uusia eläinlääkäripalveluita tarjoavia yrityksiä on viime vuosinakin perustettu, ja viimeisin eläinlääkäri vastaanotto on aloittanut toimintansa maaliskuussa 2025 Kauklahdessa. Eläinlääkäripalvelut ovat korkeatasoisia asiantuntijapalveluita, ja niiden hinnoittelu riippuu merkittävästi myös käytössä olevista laitteistoista, tiloista, henkilöstöstä ja eläinlääkäreiden erikoisosaamisesta. Näin ollen on epätodennäköistä, että toimitilojen saatavuutta lisäämällä voitaisiin merkittävästi vaikuttaa eläinlääkäripalvelujen hintoihin. Espoon alueella on tälläkin hetkellä saatavilla erityyppisiä ja siten myös eritavoin hinnoiteltuja palveluita. Päivystystoiminnan osalta Yliopistollinen eläinsairaala takaa puolestaan kattavat palvelut Espoon, Kirkkonummen ja Kauniaisten alueella.

Eläinlääkäripalveluita valvoo aluehallintoviranomainen, ja aluehallintoviranomaiselle tulee tehdä ilmoitus uusista eläinlääkäripalveluista. Espoon seudun ympäristöterveydellä ei ole tällä hetkellä seurantaa alueen eläinlääkäripalveluita tarjoavista yrityksistä, mutta tarjolla olevista palveluista saadaan todennäköisesti lisää tietoa keväällä 2025 toteutettavan markkinakartoituksen myötä.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys 20.1.2025 kaupungin eläinlääkäripalveluista

Tiedoksi